

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.
Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40
www.instante.justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU	
SEDIUL CENTRU	
Înregistrat	04/2-1176157
23	10 20 25

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău, strada Alexandru Lăpușeanu 28

În gestiunea Judecătorului Judecătorei mun. Chișinău, sediul Centru, Vitalii Ciurac se află dosarul nr. 3-3239/2023, la cererea de chemare în judecată înaintată de **GHENCIU NICOLAE vs. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII** - Acțiuni privind controlul legalității actelor administrative ale ministerelor.

La data 21 octombrie 2025, Judecătorul Judecătorei Chișinău, sediul Centru a emis o încheiere prin care a dispus sesizarea Curții Constituționale.

- Anexă: 1. Încheierea din 21 octombrie 2025.
2. Sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

Dan Sirbu
Vicepreședinte interimar al Judecătorei Chișinău (sediul Centru)

Ex: Busuioc Allona

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și producător de date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi efectuată doar în condițiile Legii 133 din 08.07.2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal

14:40
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrate Nr. 2269
"28" 10 2025

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008, în redacția Legii nr. 26 din 16.02.2023
(în vigoare de la 08.03.2023)**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Nume: GHENCIU

2. Prenume: NICOLAE

3. Adresă (va fi anonimată):

4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate):

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Judecătoria mun. Chișinău, sediul Centru

2. Judecător/complet de judecată: CIUMAC VITALII

4. Adresa instanței de judecată: mun. Chișinău, bd.Ștefan cel Mare și Sfânt, 162

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: 022-27-40-40, 27-45-08, jcc@justice.md

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 1125-p din 16.10.2023 am fost eliberat din funcția de șef al Secției resurse umane în baza art. 63 alin. (1) lit.c) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (autoritatea publică își reduce efectivul de personal sau lichidează funcția publică, ca urmare a intrării în vigoare a statutului de personal în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul public respectiv).

La data de 14.11.2023 am contestat pct. 1 al ordinului ministerului nr. 1125-p din 16.10.2023 în instanța de contencios administrativ. Prin cererea de chemare în judecată am solicitat instanței de judecată: anularea pct. 1 al ordinului nr.1125-p din 16.10.2023, restabilirea subsemnatului în funcția de șef al Secției resurse umane, încasarea de la pârât a salariului mediu lunar pe perioada absenței forțate de la serviciu, precum și a prejudiciului moral cauzat ca urmare a eliberării ilegale din funcție. Cauzei (dosarului) i s-a atribuit nr. 2-231622029-12-3-14112023.

La data de 10.11.2023 am depus la Ministerul Educației și Cercetării o cerere prealabilă prin care am contestat pct. 1 al ordinului ministerului nr. 1125-p din 16.10.2023. La data de 08.12.2023 am recepționat răspunsul ministerului la cererea prealabilă prin care mi s-a comunicat despre respingerea cererii prealabile.

La data de 29.12.2023 am contestat în Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, răspunsul la cererea prealabilă, pct. 1 al ordinului ministerului nr. 1125-p din 16.10.2023 în instanța de judecată. Prin cererea de chemare în judecată am solicitat instanței de judecată: anularea răspunsului ministerului la cererea prealabilă anularea pct. 1 al ordinului nr.1125-p din 16.10.2023, restabilirea subsemnatului în funcția de șef al Secției resurse umane, încasarea de la pârât a salariului mediu lunar pe perioada absenței forțate de la serviciu, precum și a prejudiciului moral cauzat ca urmare a eliberării ilegale din funcție. Cauzei (dosarului) i s-a atribuit nr. 2-23189228-12-3-29122023.

Cauzele de contencios administrativ nr. 2-23189228-12-3-29122023 și nr. 2-231622029-12-3-14112023 au fost conexate într-un singur proces, care este în curs de examinare în Judecătoria mun. Chișinău, sediul Centru.

Prin Hotărârea nr. 866 din 14.12.2022 Guvernul Republicii Moldova a aprobat și a prezentat spre examinare Parlamentului Republicii Moldova proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Prin proiect Guvernul propunea operarea modificărilor la Legea nr. 158/2008 referitoare la asigurarea interinmatului funcției publice de conducere de nivel superior, oferirea posibilității funcționarilor publici pe lângă activitatea de bază, de a desfășura alte activități remunerate în cadrul

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

proiectelor/programelor de cercetare și inovare implementate la nivelul Uniunii Europene, precum și introducerea posibilității de verificare a persoanelor care urmează a fi promovate în funcții publice de conducere de nivel superior de către Autoritatea națională de Integritate, Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate.

Proiectul menționat a fost înregistrat, în aceeași zi, de către Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova sub nr. 467.

Raportul asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (nr. 467 din 14.12.2022) a fost prezentat de către Comisia administrație publică în ședința Parlamentului din 22.12.2022. Astfel, la data de 22.12.2022 proiectul de lege menționat (în varianta prezentată de către Guvern) a fost votat în prima lectură cu votul a 57 de deputați.

La data de 19.12.2022 (DP-01 nr. 28), 28.12.2022 (DP-01 nr. 35) și 30.12.2022 (DP-01 nr. 36) dl deputat Dan Perciun a prezentat Comisiei administrație publică mai multe amendamente la proiectul de lege nr. 467 din 14.12.2022. Unul dintre amendamentele propuse de către dl deputat a fost completarea art. I din proiect cu pet. 6 cu următorul cuprins: ”6. Art. 63 alin. (4) va avea următorul cuprins: ”(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public poate fi transferat sau promovat în această funcție dacă întrunește cerințele specifice stipulate în fișa postului.” În argumentarea amendamentului propus se menționează că ”în scopul înlăturării discrepanțelor și neclarităților la interpretarea și aplicarea sintagmei ”funcție publică vacantă sau temporar vacantă corespunzătoare” este necesar de a interveni cu o redacție nouă a acestuia alineat, ce va asigura aplicarea uniformă a acestei norme”.

La data de 01.02.2023 Comisia administrație publică a întocmit Raportul asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 467 din 14.12.2022 (lectura a doua). În procesul de pregătire a proiectului pentru lectura a doua, Comisia a examinat și a acceptat amendamentul propus de către dl deputat Dan Perciun, care a și fost inclus în textul proiectului pentru lectura a doua în varianta propusă.

La data de 16.02.2023 proiectul de lege nr. 467 din 14.12.2022 a fost examinat și aprobat în lectura a doua cu votul a 61 de deputați. După adoptare, proiectul de lege nr. 467 a devenit Legea nr. 26 din 16 februarie 2023 pentru modificarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, iar amendamentul formulat de către dl deputat Dan Perciun pentru art. 63 alin. (4) a fost încorporat în textul Legii la art. I (pet.6) într-o variantă modificată după

aprobarea în lectura a doua ("În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție."

Astfel, amendamentul propus de deputatul Dan Percium a fost examinat și adoptat de către Parlament doar într-o singură lectură, cu încălcarea art. 74 alin. (1) din Constituție.

Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 849 din 06.03.2023 a fost promulgată Legea nr. 26 din 16.02.2023, iar la 08.03.2023 a fost publicată în Monitorul Oficial.

La eliberarea mea din funcție pârâțul a aplicat (ilegal) art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* conform căruia: „(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție.” (în redacția publicată a Legii nr. 26 din 16.02.2023, în vigoare la data eliberării subsemnatului). În cererea de chemare în judecată am invocat ca motiv de ilegalitate a ordinului de eliberare din funcție mai multe prevederi legale, inclusiv și art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008.

Instanța de judecată urmează să examineze cauza de contencios administrativ prin verificarea respectării legislației în domeniul serviciului public de către pârât, inclusiv și a prevederilor art. 64 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, în redacția publicată a Legii nr. 26 din 16.02.2023 („(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție.”).

Astfel, prevederile menționate (în vigoare la data eliberării subsemnatului din funcție) urmează a fi aplicate de către instanța de judecată la soluționarea cauzei și sunt determinante pentru soluționarea cerinței privind anularea actului administrativ de eliberare din funcție.

C. Obiectul sesizării³:

art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*: „(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în perioada

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție.”, în redacția publicată a Legii nr. 26 din 16.02.2023 (în vigoare de la 08.03.2023).

Obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit a) din Constituție, este o normă de drept din cadrul unei legi și ține de competența Curții Constituționale.

Excepția este ridicată de către subsemnatul, parte în proces, reclamant.

Norma de drept invocată ca fiind neconstituțională urmează a fi aplicată de către instanța de judecată la soluționarea cauzei.

Nu există nici o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Totodată, țin să menționez că constituționalitatea prevederilor art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, în redacția Legii nr. 26 din 16.02.2023, nu a fost examinată de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova și în acest sens nu există nici o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect norma contestată.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Consider că la examinarea constituționalității art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, în redacția Legii nr. 26 din 16.02.2023 (în vigoare la data eliberării subsemnatului din funcție) sunt incidente următoarele articole din Constituția Republicii Moldova:

Art.1 alin. (3): ”Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Art.7 Constituția, Lege Supremă

”Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Art. 16 Egalitatea

”(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.”

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 se încalcă obligația statului de respecta și ocroti persoana împotriva abuzurilor autorităților publice. Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a conducătorului autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

autoritatea publică fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise în acest sens. Alin. (4) al art. 63 nu instituie garanții efective pentru personalul afectat de reducerea funcțiilor, ci lasă la latitudinea conducătorului autorității publice să propună sau să nu propună transferul/promovarea funcționarului public într-o funcție publică vacantă sau temporar vacantă.

Legiutorul a adoptat o lege în favoarea autorităților publice și în detrimentul funcționarilor public, care practic pot fi concediați ilegal, fără a li se propune transferul sau promovarea într-o altă funcție în cazul reducerii funcției publice deținute de către funcționarul public.

Art. 39 Dreptul la administrare

”(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.”

Prin adoptarea unei legi cu încălcarea art. 54 și 74 alin. (1) din Constituție a fost restrâns dreptul subsemnatului de a participa nemijlocit la administrarea treburilor publice în calitate de funcționar public (cu o experiență în serviciul public de peste 33 de ani) și, drept consecință, am fost eliberat ilegal din funcția deținută. Prin prevederea de la art. 63 alin. (4) legiutorul a procedat practic la excluderea subsemnatului de la dreptul la administrarea treburilor publice nemijlocit, de stabilitate în serviciul public, conform propriei voințe a conducătorului autorității publice.

Lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului constituie o încălcare directă a art. 39 din Constituție combinat cu art. 54.

Art. 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

”(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.
[...]

Dreptul salariaților de a nu fi concediați ilegal constituie o componentă a dreptului universal la muncă, consfințit în art. 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 24 din Carta Socială Europeană (revizuită) și în art. 43 din Constituția Republicii Moldova.

Dispozițiile de lege menționate aduc „atingere” sau o „restricție” privind exercițiul dreptului la muncă protejat de articolul 43 din Constituție.

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 a fost încălcat dreptul subsemnatului la muncă (art. 43 alin. (1) din Constituție), la stabilitate în funcția publică deținută, precum și de dreptul de a fi promovat într-o funcție publică superioară (art. 14 lit. f) din Legea nr. 158/2008).

Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică fără a stabili condiții, modalități și criterii obiective și precise în acest sens.

Având în vedere că dreptul la muncă nu este unul absolut, pe cale de consecință, se impune examinarea respectării principiului proporționalității, cerință imperativă

necesară de a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție. Pentru a fi compatibilă cu art. 54 alin. (2), o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluși scop sau a acelor scopuri.

Restricția stabilită prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu este prevăzută de lege, deoarece nu a fost votată în două lecturi.

Propunerea de modificare a art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu a urmărit un scop legitim. Scopul enunțat în argumentarea de modificare a fost înlăturarea discrepanțelor și neclarităților la interpretarea și aplicarea sintagmei „funcție publică vacantă sau temporar vacantă”, ce va asigura aplicarea uniformă a acestei norme. Astfel, scopul ascuns, de fapt, urmărit a fost de a lăsa la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică, adică de a emite decizii arbitrare, nejustificate, după bunul plac al autorității publice, fără a stabili condiții modalități și criterii clare și precise de exercitare a acestei opțiuni.

Ingerința nu a fost „necesară într-o societate democratică”, fără a fi însoțită de garanții împotriva arbitrariului. Reglementarea situațiilor de eliberare din serviciu a funcționarilor publice nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate din partea autorității publice pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate.

Dreptul la muncă a suferit o limitare ce nu se încadrează în condițiile impuse de Constituție. Limitele impuse de către legiuitor dreptului la muncă prin reglementarea opțiunii de a propune sau nu o altă funcție funcționarului public a cărui funcție a fost redusă/lichidată reprezintă o limitare nerezonabilă și disproporționată. Măsura luată de legiuitor nu a fost adecvată (să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului declarat, ei a dus la îndeplinirea scopului ascuns – de a proceda după bunul plac, vreau propun, nu vreau – nu propun), nu a fost necesară (îndispensabilă pentru îndeplinirea scopului declarat, a fost necesară pentru îndeplinirea scopului ascuns) și nici proporțională (să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit, ei din contra s-a creat un dezechilibru evident în favoarea angajatorului/autorității publice).

Prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea funcționarului public, în sensul că acesta poate fi eliberat din funcție fără a i se propune o funcție corespunzătoare pregătirii sale profesionale în cazul reducerii/lichidării funcției deținute.

Interesul public în cazul reducerii de funcții publice nu este de a-i înlătura din funcțiile publice funcționarii publice corespunzător funcțiilor deținute, ei de a-i menține în serviciu (să beneficieze de stabilitate în serviciu și de a-i promova în funcții publice superioare).

Prevederea de la art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu oferă garanții funcționarului public care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității

publice, fiind susceptibilă de a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă, care presupun o subordonare a salariatului față de angajator. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

Art. 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

”(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”.

Art. 1 din Protocolul adițional Protecția proprietății „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

Raporturile de serviciu ale funcționarului public cu autoritatea publică dau naștere pentru funcționarul public la o „speranță legitimă” și rezonabilă cu privire la posibilitatea obținerii venitului ce rezultă din exercițiul activității care-i face obiectul, fiind astfel un „bun” în sensul dreptului protejat de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

Deci, salariul de care beneficiază funcționarul public pentru exercitarea funcției reprezintă un ”bun”, care este protejat de art. 46 din Constituție și de art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

Or, prevederea de la art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu oferă nici o garanție funcționarului public care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice împotriva concedierii și reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate ale acestuia.

Îngerința prevăzută de art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu este compatibilă cu art. 54 alin. (2), nu a fost „prevăzută de lege” (care a fost adoptată cu încălcarea art. 74 alin. (1) din Constituție), nu urmărește un scop legitim (ba din contra urmărește eliberarea funcționarilor publici incomozi, pe criterii politice etc.) și nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

Prin urmare, aceasta nu este compatibilă cu protecția proprietății garantată de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană și, implicit, de articolul 46 din Constituție.

Art.54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Dispozițiile de lege menționate aduc „atingere” privind exercițiul dreptului la muncă protejat de articolul 43 din Constituție.

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 a fost neglijat dreptul subsemnatului la muncă (art. 43 alin. (1) din Constituție), la stabilitate în funcția publică deținută, precum și de dreptul de a fi promovată într-o funcție publică superioară (art. 14 lit. f) din Legea nr. 158/2008).

Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise în acest sens.

Având în vedere că dreptul la muncă nu este unul absolut, pe cale de consecință, se impune examinarea respectării principiului proporționalității, cerință imperativă necesară de a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție.

Pentru a fi compatibilă cu art. 54 alin. (2), o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluși scop sau a acelor scopuri.

Restricția stabilită prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu este prevăzută de lege, deoarece nu a fost votată în două lecturi.

Propunerea de modificare a art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu a urmărit un scop legitim. Scopul enunțat în argumentarea de modificare a fost înlăturarea discrepanțelor și neclarităților la interpretarea și aplicarea sintagmei „funcție publică vacantă sau temporar vacantă”, ce va asigura aplicarea uniformă a acestei norme. Astfel, scopul ascuns, de fapt, urmărit a fost de a lăsa la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică, adică de a emite decizii arbitrare, nejustificate, după bunul plac al autorității publice, fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise de exercitare a acestei opțiuni.

Ingerința nu a fost „necesară într-o societate democratică”, fără a fi însoțită de garanții împotriva arbitrariului. Reglementarea situațiilor de eliberare din serviciu a funcționarilor publici nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate din partea autorității publice pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate.

Dreptul la muncă a suferit o limitare ce nu se încadrează în condițiile impuse de Constituție. Limitele impuse de către legiuitor dreptului la muncă prin reglementarea opțiunii de a propune sau nu o altă funcție funcționarului public a cărui funcție a fost redusă/lichidată reprezintă o limitare nerezonabilă și disproporționată. Măsura luată de legiuitor nu a fost adecvată (să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului declarat, ci a dus la îndeplinirea scopului

ascuns - de a proceda după bunul plac, vreau propun, nu vreau - nu propun), nu a fost necesară (indispensabilă pentru îndeplinirea scopului declarat, a fost necesară pentru îndeplinirea scopului ascuns) și nici proporțională (să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit, ei din contra s-a creat un dezechilibru evident în favoarea angajatorului/autorității publice).

Prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea funcționarului public, în sensul că acesta poate fi eliberat din funcție fără a i se propune o funcție corespunzătoare pregătirii sale profesionale în cazul reducerii/lichidării funcției deținute.

Prin această normă legiuitorul a intervenit în detrimentul funcționarului public (subiectul împovărat) și în beneficiul autorității publice/angajatorului (subiectul favorizat), fapt inadmisibil într-un stat de drept, contrar interdicției constituționale privind restrângerea drepturilor și libertăților prin actele normative (art. 54 din Constituție). Intervenția legislativă practic afectează în mod evident existența dreptului la muncă și stabilitate în muncă a funcționarului public.

Interesul public în cazul reducerii de funcții publice nu este de a-i înlătura din funcțiile publice pe funcționarii publici corespunzători funcțiilor deținute, ci de a-i menține în serviciu (să beneficieze de stabilitate în serviciu și de a-i promova în funcții publice superioare).

Prevederea de la art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu oferă garanții funcționarului public care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice, fiind susceptibilă de a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă/de serviciu, care presupun o subordonare a salariatului/funcționarului public față de angajator. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

Art.72 Categorii de legi

"(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

j) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială;
[...]"

Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public este o lege organică.

Art.74 Adoptarea legilor și a hotărârilor

"(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

[...]"

Potrivit articolului 74 alin. (1) din Constituție, legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi. articolul 74 alin. (1) din Constituție și a stabilit că acesta conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să

voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Elementul substanțial presupune că până la votare Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică (a se vedea ICC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 35).

În Hotărârea nr. 17 din 10 iunie 2021, § 52, interpretând textul „după cel puțin două lecturi” de la articolul 74 alin. (1) din Constituție, Curtea Constituțională a dezvoltat elementul procedural al acestui articol, stabilit anterior prin Hotărârea nr. 14 din 27 aprilie 2021. Curtea a notat că respectarea cerințelor procedurale referitoare la adoptarea legilor este la fel de importantă ca respectarea cerințelor aplicabile față de conținutul legilor. Cele dintâi protejează democrația parlamentară, care trebuie respectată pe tot parcursul procesului de legiferare și care îi asigură pe cetățeni că legile nu au fost adoptate în mod abuziv. Cele din urmă previn limitarea disproporționată a exercițiului drepturilor și libertăților cetățenilor. Aceste constatări au fost evidențiate de Curtea Constituțională și în Hotărârea nr. 14 din 20.06.2024, § 46-47.

Luând în considerare că Legea nr. 158/2008 este lege organică, modificările puteau fi efectuate după cel puțin două lecturi. Modificarea propusă de deputatul Dan Perciun la art. 63 alin. (4) a fost votată doar în lectura a doua (în ședința Parlamentului din 16.02.2023). Astfel, este cert că în acest caz legislatorul nu a respectat exigențele articolul 74 alin. (1) din Constituție.

Având în vedere că Republica Moldova este un stat de drept (art. 1 alin. (3) din Constituție, pornind de la primatul Constituției și al asigurării conformității legilor și a altor acte juridice cu Legea Supremă (articolul 7 din Constituție), toți participanții la procesul legislativ sunt obligați să respecte procedura instituită de Legea Supremă (art. 74 alin. (1). Rigorile impuse de Constituție față de adoptarea legilor au un caracter obligatoriu și nu pot fi modificate la discreția participanților la procesul legislativ. Or, o lege are putere juridică numai dacă la etapele de elaborare și adoptare au fost respectate normele juridice de legiferare.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008, în redacția Legii nr. 26 din 16.02.2023 (în vigoare la data eliberării subsemnatului din funcție) mi-au fost încălcate următoarele drepturi garantate de Constituție:

Art. 16 Egalitatea

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 a fost încălcată obligația statului de respecta și ocroti persoana împotriva abuzurilor autorităților publice. Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că li este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

autoritatea publică fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise în acest sens.

Legiutorul a adoptat o lege în favoarea autorităților publice/angajatorilor și în detrimentul funcționarilor public/salariaților. Astfel, art. 63 alin. (4) a constituit o premisă pentru a fi concediat ilegal din funcția deținută.

Art. 39 Dreptul la administrare

Prin modificarea art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008, cu încălcarea art. 54 și 74 alin. (1) din Constituție a fost restrâns dreptul subsemnatului de a participa nemijlocit la administrarea treburilor publice în calitate de funcționar public și, drept consecință, am fost eliberat ilegal din funcția deținută. Prin prevederea de la art. 63 alin. (4) legiutorul a procedat practice la excluderea subsemnatului de la dreptul la administrarea treburilor publice nemijlocit, de activitate într-o funcție publică, conform voinței unilaterale a autorității publice.

Lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului reprezintă o încălcare a art. 39 din Constituție combinat cu art. 54.

Art. 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 a fost încălecat dreptul subsemnatului la muncă (art. 43 alin. (1) din Constituție), la stabilitate în funcția publică deținută, dreptul de a fi promovat într-o funcție publică superioară (art. 14 lit. f) din Legea nr. 158/2008), precum și dreptul la protecție împotriva eliberării ilegale.

Dreptul salariaților de a nu fi concediați ilegal constituie o componentă a dreptului universal la muncă, consfințit în art. 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 24 din Carta Socială Europeană (revizuită) și în art. 43 din Constituția Republicii Moldova.

Dispozițiile art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 aduc „atingere” sau o „restricție” privind exercițiul dreptului subsemnatului la muncă protejat de articolul 43 din Constituție.

Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise în acest sens.

Principiul proporționalității, cerință imperativă necesară de a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție a fost neglijat de către legiuitor.

Pentru a fi compatibilă cu art. 54 alin. (2), o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluși scop sau a acelor scopuri.

Restricția stabilită prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu este prevăzută de lege, deoarece nu a fost votată în două lecturi (art. 74 alin. (1) din Constituție).

Propunerea de modificare a art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu a urmărit un scop legitim. Scopul enunțat în argumentarea de modificare a fost înlăturarea

discrepanțelor și neclarităților la interpretarea și aplicarea sintagmei "funcție publică vacantă sau temporar vacantă", ce va asigura aplicarea uniformă a aceste norme. Astfel, scopul urmărit a fost de a lăsa la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică, adică de a emite decizii arbitrare, nejustificate, după bunul plac al autorității publice, fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise de exercitare a acestei opțiuni.

Ingerința nu a fost "necesară într-o societate democratică", fără a fi însoțită de garanții împotriva arbitrariului. Reglementarea situațiilor de eliberare din serviciu a funcționarilor publici nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate din partea autorității publice pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

Dreptul la muncă al subsemnatului a suferit o limitare ce nu se încadrează în condițiile impuse de Constituție. Limitele impuse de către legiuitor dreptului la muncă prin reglementarea opțiunii de a propune sau nu o altă funcție funcționarului public a cărui funcție a fost redusă/lichidată reprezintă o limitare nerezonabilă și disproporționată. Măsura luată de legiuitor nu a fost adecvată (să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului declarat, ci a dus la îndeplinirea scopului ascuns – de a proceda după bunul plac, vreau propun, nu vreau – nu propun), nu a fost necesară (indispensabilă pentru îndeplinirea scopului declarat, a fost necesară pentru îndeplinirea scopului ascuns) și nici proporțională (să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit, ci din contra s-a creat un dezechilibru evident în favoarea angajatorului/autorității publice).

Prin efectul dispozițiilor legii contestate s-a produs un dezechilibru în defavoarea subsemnatului, în sensul că am fost eliberat din funcție fără a mi se propune o funcție vacantă corespunzătoare pregătirii mele profesionale în cazul reducerii/lichidării funcției deținute.

Interesul public în cazul reducerii de funcții publice nu este de a-i înlătura din funcțiile publice funcționarii publici corespunzători funcțiilor deținute, ci de a-i menține în serviciu (să beneficieze de stabilitate în serviciu și de a-i promova în funcții publice superioare).

Prevederea de la art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu oferă garanții funcționarului public care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice, fiind susceptibilă de a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă, care presupun o subordonare a salariatului/funcționarului public față de angajator/autoritatea publică. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrariului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

Art. 46 Dreptul la proprietate private și protecția acesteia

Art. 1 din Protocolul adițional Protecția proprietății

Raporturile de serviciu ale funcționarului public cu autoritatea publică dau naștere pentru funcționarul public la o „speranță legitimă” și rezonabilă cu privire la

posibilitatea obținerii venitului ce rezultă din exercițiul activității care-i face obiectul, fiind astfel un „bun” în sensul dreptului protejat de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

Deci, salariul de care beneficiam pentru exercitarea funcției și de care am fost privat prin concediere ilegală reprezintă un „bun”, care este protejat de art. 46 din Constituție și de art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

Or, prevederea de la art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu-mi oferă nici o garanție care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice împotriva concedierii și reprezintă o încălcare a dreptului meu de proprietate.

Ingerința prevăzută de art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu este compatibilă cu art. 54 alin. (2), nu a fost „prevăzută de lege” (care a fost adoptată cu încălcarea art. 74 alin. (1) din Constituție), nu urmărește un scop legitim (ba din contra a urmărit eliberarea funcționarilor publici incozi, pe criterii politice etc.) și nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

Prin urmare, aceasta nu este compatibilă cu protecția proprietății garantată de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană și, implicit, de articolul 46 din Constituție.

Art.54 Restriângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

Dispozițiile de lege menționate aduc „atingere” sau o „restricție” privind exercițiul dreptului la muncă al subsemnatului, protejat de articolul 43 din Constituție.

Prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 a fost neglijat dreptul subsemnatului la muncă (art. 43 alin. (1) din Constituție), la stabilitate în funcția publică deținută, precum și de dreptul de a fi promovat într-o funcție publică superioară (art. 14 lit. f) din Legea nr. 158/2008).

Locul de muncă, dobândit în condiții legale, trebuie să se bucure de o serie de garanții care să-i asigure stabilitatea, neputând fi de conceput că prevederile constituționale ar asigura libertatea de a obține un loc de muncă, dar nu și garantarea păstrării acestuia, cu respectarea, evidentă, a condițiilor și limitelor constituționale. Cea mai importantă garanție pentru exercitarea dreptului la muncă o constituie stabilirea limitativă prin lege a cazurilor în care și a motivelor pentru care încetarea raporturilor de muncă/serviciu poate avea loc din inițiativa și din voința unilaterală a angajatorului, precum și garanțiile efective pentru salariații/funcționarii afectați de încetarea raporturilor de muncă/serviciu pentru a exclude arbitrarul.

Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise în acest sens.

Dreptul la muncă nu este unul absolut, astfel se impune examinarea respectării principiului proporționalității, cerință imperativă necesară de a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție.

Pentru a fi compatibilă cu art. 54 alin. (2), o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluși scop sau a acelor scopuri.

Restricția stabilită prin art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu este prevăzută de lege, deoarece nu a fost votată în două lecturi (art. 74 alin. (1) din Constituție).

Propunerea de modificare a art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu a urmărit un scop legitim. Scopul enunțat în argumentarea de modificare a fost înlăturarea discrepanțelor și neclarităților la interpretarea și aplicarea sintagmei "funcție publică vacantă sau temporar vacantă", ce va asigura aplicarea uniformă a aceste norme. Astfel, scopul urmărit a fost de a lăsa la libera opțiune a autorității publice decizia de a transfera sau promova funcționarul public al cărei funcție a fost redusă/lichidată de către autoritatea publică, adică de a emite decizii arbitrare, nejustificate, după bunul plac al autorității publice, fără a stabili condiții, modalități și criterii clare și precise de exercitare a acestei opțiuni.

Ingerința nu a fost "necesară într-o societate democratică", fără a fi însoțită de garanții împotriva arbitrariului. Reglementarea situațiilor de eliberare din serviciu a funcționarilor publici nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate din partea autorității publice pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 alin. (4) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

Dreptul la muncă a suferit o limitare ce nu se încadrează în condițiile impuse de Constituție. Limitele impuse de către legiuitor dreptului la muncă prin reglementarea opțiunii de a propune sau nu o altă funcție funcționarului public a cărui funcție a fost redusă/lichidată reprezintă o limitare nerezonabilă și disproporționată. Măsura luată de legiuitor nu a fost adecvată (să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului declarat, ci a dus la îndeplinirea scopului ascuns – de a proceda după bunul plac, vreau propun, nu vreau – nu propun), nu a fost necesară (indispensabilă pentru îndeplinirea scopului declarat, a fost necesară pentru îndeplinirea scopului ascuns) și nici proporțională (să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit, ci din contra s-a creat un dezechilibru evident în favoarea angajatorului/autorității publice).

Prin efectul dispozițiilor legii contestate s-a produs un dezechilibru în defavoarea funcționarului public, în sensul că acesta poate fi eliberat din funcție fără a i se propune o funcție corespunzătoare pregătirii sale profesionale în cazul reducerii/lichidării funcției deținute, ceea ce a și avut loc în cazul meu.

Prin această normă legiuitorul a intervenit în detrimentul funcționarului public (subiectul împovărat) și în beneficiul autorității publice/angajatorului (subiectul favorizat), fapt inadmisibil într-un stat de drept, contrar interdicției constituționale privind restrângerea drepturilor și libertăților prin actele normative (art. 54 din Constituție). Intervenția legislativă practică a afectat în mod evident existența dreptului la muncă și stabilitate în muncă a subsemnatului.

Interesul public în cazul reducerii de funcții publice nu este de a-i înlătura din funcțiile publice funcționarii publici corespunzători funcțiilor deținute, ci de a-i menține în serviciu (să beneficieze de stabilitate în serviciu și de a-i promova în funcții publice superioare).

Prevederea de la art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 nu oferă garanții funcționarului public care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale autorității publice, fiind susceptibilă de a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor de muncă/serviciu, care presupun o subordonare a funcționarului public/salariatului față de autoritatea publică/angajator. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art. 43 din Constituție combinat cu art. 54.

Restrângerea exercițiului dreptului la muncă rezultată ca efect al 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 reprezintă o măsură disproporționată în raport cu rațiunile avute în vedere de legiuitor și creează un dezechilibru sub aspectul protecției acordate celor două părți ale raportului de muncă/serviciu, fiind astfel înfrântă prevederile art.43 alin.(1) din Constituție.

Art.72 Categorii de legi

”(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

j) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială;
[...].”

Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public este o lege organică.

Art.74 Adoptarea legilor și a hotărârilor

”(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

[...].”

Potrivit articolului 74 alin. (1) din Constituție, legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi, articolul 74 alin. (1) din Constituție și a stabilit că acesta conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Elementul substanțial presupune că până la votare Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 35).

În Hotărârea nr. 17 din 10 iunie 2021, § 52, interpretând textul „după cel puțin două lecturi” de la articolul 74 alin. (1) din Constituție, Curtea Constituțională a dezvoltat elementul procedural al acestui articol, stabilit anterior prin Hotărârea nr. 14 din 27 aprilie 2021. Curtea a notat că respectarea cerințelor procedurale referitoare la adoptarea legilor este la fel de importantă ca respectarea cerințelor aplicabile față de conținutul legilor. Cele dintâi protejează democrația parlamentară, care trebuie respectată pe tot parcursul procesului de legiferare și care îi asigură pe cetățeni că legile nu au fost adoptate în mod abuziv. Cele din urmă previn limitarea disproporționată a exercițiului drepturilor și libertăților cetățenilor. Aceste constatări au fost evidențiate de Curtea Constituțională și în Hotărârea nr. 14 din 20.06.2024, § 46-47.

Luând în considerare că Legea nr. 158/2008 este lege organică, modificările puteau fi efectuate după cel puțin două lecturi. Modificarea propusă de deputatul Dan

Perciun la art. 63 alin. (4) a fost votată doar în lectura a doua (în ședința Parlamentului din 16.02.2023). Astfel, este cert că în acest caz legislatorul nu a respectat exigențele articolul 74 alin. (1) din Constituție.

Având în vedere că Republica Moldova este un stat de drept (art. 1 alin. (3) din Constituție, pornind de la primatul Constituției și al asigurării conformității legilor și a altor acte juridice cu Legea Supremă (articolul 7 din Constituție), toți participanții la procesul legislativ sunt obligați să respecte procedura instituită de Legea Supremă (art. 74 alin. (1). Rigorile impuse de Constituție față de adoptarea legilor au un caracter obligatoriu și nu pot fi modificate la discreția participanților la procesul legislativ. Or, o lege are putere juridică numai dacă la etapele de elaborare și adoptare au fost respectate normele juridice de legiferare.

Ca urmare a celor menționate, solicit declararea neconstituționalității art. 63 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public: „(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție.”, în redacția Legii nr. 26 din 16.02.2023 (în vigoare de la 08.03.2023).

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶:

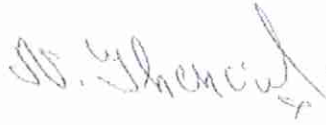
- 1) proiectul de lege aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 866 din 14.12.2022;
- 2) raportul Comisiei administrație publică asupra proiectului de lege nr. 467 din 14.12.2022 (CAP-06 nr. 557 din 22.12.2022), lectura I;
- 3) avizul Direcției generale juridice a Parlamentului din 21.12.2022;
- 3) rezultatul votului proiectului de lege (lectura I) din 22.12.2022;
- 4) amendamentul deputatului Dan Perciun la art. 63 alin. (4) (DP-01 nr. 28 din 19.12.2022);
- 5) raportul Comisiei administrație publică asupra proiectului de lege nr. 467 din 01.02.2023 (CAP-06 nr. 10 din 01.02.2023), lectura II;
- 6) rezultatul votului proiectului de lege (lectura II) din 16.02.2023;
- 7) Legea nr. 26 din 16.02.2023 pentru modificarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasele și prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării*

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice.

Cu respect,

GHENCIU NICOLAE

08.10.2025

* În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosar nr. 3-3239/2023

ÎNCHIERE

21 octombrie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța de judecată în componența
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Vitalii Ciurac
Aliona Busuioc

examinînd în ședință de judecată publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de reclamantul Nicolae Ghenciu în cadrul examinării acțiunii depusă de Nicolae Ghenciu împotriva Minsiterului Educației și Cercetării privind contestarea actelor administrative, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului restant și repararea prejudiciului moral și acțiunea conexată depusă de Nicolae Ghenciu împotriva Minsiterului Educației și Cercetării privind contestarea actelor administrative, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului restant și repararea prejudiciului moral,

a c o n s t a t a t :

Pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) se află în examinare acțiunea depusă de Nicolae Ghenciu împotriva Minsiterului Educației și Cercetării privind contestarea actelor administrative, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului restant și repararea prejudiciului moral și acțiunea conexată depusă de Nicolae Ghenciu împotriva Minsiterului Educației și Cercetării privind contestarea actelor administrative, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului restant și repararea prejudiciului moral.

În cadrul ședinței de judecată reclamantul Nicolae Ghenciu a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitînd controlul constituționalității art.63 alin.4 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public conform căruia: "(4) În cazurile prevăzute la alin.1 lit.c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție." (în redacția Legii nr.26 din 16.02.2023, în vigoare începînd cu 08.03.2023, inclusiv la data eliberării reclamantului)

În ședința de judecată reprezentantul Ministerului Educației și Cercetării nu a obiectat în privința ridicării excepției de neconstituționalitate.

Audiînd argumentele reclamantului, studiînd materialele cauzei instanța de judecată, ajunge la concluzia că cererea înaintată de reclamantul Nicolae Ghenciu este una întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform art.195 din Codul Administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.

Conform art.12/1 din Codul de Procedură Civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a

decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amînă pledoariile. Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată reține că, potrivit normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, conform opiniei instanței, în pricina concretă pe care o examinează.

Conform hotărîrii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit.g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

Corespunzător instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a solicitat controlul constituționalității art.63 alin.4 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public conform căruia: "(4) În cazurile prevăzute la alin.1 lit.c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție." (în redacția Legii nr.26 din 16.02.2023, în vigoare începînd cu 08.03.2023, inclusiv la data eliberării reclamantului).

Totodată, instanța conchide că, potrivit art.12¹ CPC, pentru invocarea excepției de neconstituționalitate, legătura logică și indispensabilă între fondul litigiului și normele de drept ale căror constituționalitate s-a solicitat să fie verificată, este susținut în speță.

Corespunzător, reieșind din faptul întrunirii condițiilor cumulative obligatorii stipulate la pct.82 din Hotărîrea Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru a fi posibilă sesizarea Curții Constituționale, instanța conchide de a admite cererea depusă de reclamantul Nicolae Ghenciu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, or, în cazul deferit judecării, instanța de judecată se va conduce și va aplica la soluționarea cauzei

inclusiv și prevederile legale ale căror control de constituționalitate se solicită a fi verificat de către Înalta Curte.

În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.195, art.230 din Codul Administrativ, art.12¹ alin.1, 2 din Codul de Procedură Civilă, instanța de judecată,

DISPUNE :

Se admite cererea depusă de reclamantul Nicolae Ghenciu.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității art.63 alin.4 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public conform căruia: "(4) În cazurile prevăzute la alin.1 lit.c) și d), în perioada de preaviz, dacă în cadrul autorității publice există funcție publică vacantă sau temporar vacantă, funcționarul public care îndeplinește cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice respective poate fi transferat sau promovat în această funcție" (în redacția Legii nr.26 din 16.02.2023).

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință, judecător

Vitalii Ciunac

DISPUNE